

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

754

Vragen van de leden **Heerema** en **Lodders** (beiden VVD) aan de Staatssecretaris van Economische Zaken over *het uitbreiden in oppervlakte van bestaande Natura 2000-gebieden* (ingezonden 2 december 2013).

Antwoord van Staatssecretaris **Dijkma** (Economische Zaken) (ontvangen 13 december 2013).

Vraag 1, 2, 3, 4, 5

Kunt u toelichten wie of welk orgaan verantwoordelijk is voor het uitbreiden van de aangewezen Natura 2000-gebieden Engbertsdijkvenen, Willinks Weust en Lopikerwaard en kunt u tevens aangeven of diegene bevoegd is om dat te doen?

Kunt u aangeven of het uitbreiden in oppervlakte van deze Natura 2000-gebieden gebeurt volgens de wettelijke regels en op welk moment de Kamer hier een bevoegdheid in heeft?

Kunt u toelichten welke oorzaken eraan ten grondslag kunnen liggen dat Natura 2000-gebieden worden uitgebreid?

Kunt u aangeven of het bekend is welke effecten het uitbreiden van Natura 2000-gebieden voor de lokale economie heeft?

Bij welke Natura 2000-gebieden vinden naast Engbertsdijkvenen, Willinks Weust en Lopikerwaard ook uitbreidingen plaats en kunt u ten aanzien van deze Natura 2000-gebieden aangeven welk orgaan daar verantwoordelijk is geweest, of het uitbreiden van deze gebieden conform wettelijke regels heeft plaatsgevonden, welke oorzaken ten grondslag hebben gelegen aan deze uitbreiding en welke effecten deze uitbreiding op de lokale economie rondom deze gebieden heeft?

Antwoord 1, 2, 3, 4, 5

De Habitatrichtlijn verplicht landen gebieden aan te melden voor plaatsing op de communautaire lijst. Het gaat om gebieden die van communautair belang zijn voor de beschermingsopgave van de richtlijn. De Europese Commissie bepaalt het communautaire belang van de op de nationale lijst geplaatste gebieden. Op basis van in de Habitatrichtlijn genoemde criteria stelt de Commissie, met instemming van elk van de lidstaten, een ontwerplijst van gebieden van communautair belang op en stelt deze vast overeenkomstig de daarvoor geldende beheerscomitéprocedure. Voor de Atlantische Zone, waar Nederland deel van uitmaakt, is de lijst door de Commissie op 7 december 2004 vastgesteld. Binnen zes jaar nadat een gebied van communautair belang is verklaard, moet het door de betrokken lidstaat volgens de procedure van

nationaal recht worden aangewezen (op grond van de Habitatrichtlijn). Aan de selectie en aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden gaat – anders dan bij de speciale beschermingszones van de Habitatrichtlijn – geen formeel besluit van de Europese Commissie vooraf. De meeste Vogelrichtlijngebieden zijn reeds in 2000 of eerder aangewezen. De begrenzing van deze gebieden ligt daarmee vast en is sindsdien beperkt aangepast. Indien aangepast betrof dit veelal het gelijktrekken van de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied met die van het Habitatrichtlijngebied.

Het is inmiddels vaste jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie en de Raad van State¹ dat bij de selectie, aanwijzing en afbakening van Natura 2000-gebieden uitsluitend ecologische criteria een rol kunnen spelen. De Europese richtlijnen bepalen verder dat rekening moet worden gehouden met actuele wetenschappelijke inzichten². Dit betekent dat op basis van actuele inzichten de definitieve begrenzing van de Habitatrichtlijngebieden wordt vastgesteld bij de aanwijzing van het gebied als Natura 2000-gebied.

De bevoegdheid van het vaststellen van de aanwijzingsbesluiten ligt bij de bewindspersoon van Economische Zaken (Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet), Art. 10a lid 1). Indien het beheer over een Natura 2000-gebied of een gedeelte daarvan berust bij een van de andere ministers, dan neemt de bewindspersoon van Economische Zaken een besluit in overeenstemming met die andere minister (Nbwet 1998, art. 10, lid 2).

Bij het aanwijzen van de Natura 2000-gebieden is afdeling 3.4 van de Algemene Wet Bestuursrecht van toepassing. Dit betekent dat een aanwijzing wordt voorbereid middels een inspraakprocedure op het ontwerpbesluit en vervolgens eventueel een beroepsprocedure op het (definitieve) aanwijzingsbesluit. In deze procedure kunnen belanghebbenden gemotiveerd aangeven op welke onderdelen het betreffende besluit zou moeten worden aangepast. Dit kan zowel de begrenzing (en daarmee oppervlakte) als de instandhoudingsdoelstellingen betreffen. Deze inspraakprocedure, maar ook de processen in het kader van het beheerplan en de Programmatische Aanpak Stikstof, heeft geleid tot voortschrijdende kennis. Deze kennis heeft in een groot deel van de gebieden geleid tot (beperkte) aanpassingen van de begrenzing. Hierbij is zowel een vergroting als een verkleining van het oppervlakte aan de orde.

Zo is het habitatrichtlijngebied Engbertsdijkvenen ten opzichte van de aanmelding verkleind, de oppervlakte van Willinks Weust en Uiterwaarden Lek (Lopikerwaard) is ten opzichte van de aanmelding uitgebreid. In vrijwel alle gebieden is er sprake van enige uitbreiding of verkleining van de begrenzing en daarmee oppervlakte. Nog niet alle gebieden zijn definitief vastgesteld, ook is de beroepsprocedure voor een aantal gebieden nog niet afgerond. Voor dit moment is de stand dat voor 39 habitatrichtlijngebieden de begrenzing/oppervlakte verkleind is en voor 49 habitatrichtlijngebieden deze vergroot is.

Bij de selectie, aanwijzing en afbakening van Natura 2000-gebieden mogen de effecten op de regionale economie niet worden meegenomen. Wel wordt met het zogenaamd strategisch lokaliseren bepaald voor welke gebieden het beste een behouds- of uitbreidingsdoelstelling geformuleerd kan worden. Daarbij is de opgave voor het realiseren van de landelijke gunstige staat van instandhouding leidend. In het beheerplan kan bij de uitwerking van de doelen en maatregelen wel rekening worden gehouden met de regionale economie. Bij dit beheerplanproces worden ondernemers en omwonenden betrokkenen.

¹ «Voor zover (...) betoogt dat de minister bij het bestreden besluit niet of onvoldoende rekening heeft gehouden met de bedrijfsbelangen van (...), wijst dat Afdeling [van de Raad van State] erop dat volgens vaste jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen bij een aanwijzingsbesluit (...) uitsluitend overwegingen van ecologische aard betrokken kunnen worden bij de begrenzing van het gebied. Geen rekening mag worden gehouden met vereisten op economisch, sociaal of cultureel gebied en met regionale en lokale bijzonderheden zoals vermeld in artikel 2, derde lid, van de Habitatrichtlijn (HvJ EG 7 november 2000, no. C-371/98, Jur. 2000, p. I-9249 (First Corporate Shipping), overwegingen 16 en 25).»

² De vaststelling van de begrenzing van de Natura 2000-gebieden geschiedt volgens de uitgangspunten zoals deze zijn uiteengezet in de contourennotitie (TK 29 800 XIV, nr. 104) en het Natura 2000 doelendocument (TK 30 300 XIV, nr. 94).